

Mogelijke niertransplantatie

Vorbereidingen voor de beoordeling

Voordat een niertransplantatie kan plaatsvinden, moeten er verschillende medische onderzoeken worden uitgevoerd. Deze onderzoeken zijn cruciaal om te beoordelen of u geschikt bent voor de transplantatie en om eventuele gezondheidsrisico's in kaart te brengen. In deze folder lichten we de vereiste onderzoeken toe.

Nieuwe nier

Er zijn twee manieren voor het verkrijgen van een donornier:

- de nier voor transplantatie wordt verkregen van een donor die overleden is.
- de nier voor transplantatie wordt verkregen van een levende donor.
 - Iemand met dezelfde bloedgroep of via een bloedgroepoverstijgende donatie
 - Cross-over programma
 - ESP (Eurotransplant senior program), voorheen old for old
 - Altruïstische nierdonatie

Screening voor transplantatie

Onderzoeken die nodig (kunnen) zijn ter voorbereiding

Wanneer men in aanmerking wil komen voor een niertransplantatie moeten er voorbereidende onderzoeken plaatsvinden. Voorafgaand wordt u uitgenodigd voor een poliklinische afspraak waarin we u voorlichten over de nodige onderzoeken. De voorbereidende onderzoeken vinden plaats in het ETZ. Het ETZ werkt hierbij samen met diverse academische ziekenhuizen. De meeste patiënten gaan naar het UMC St. Radboud in Nijmegen, maar wij werken ook samen met het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam en met het Leids universitair medisch Centrum in Leiden. Het doel van deze onderzoeken is te beoordelen of uw algehele gezondheid en conditie zodanig zijn dat u een ingrijpende operatie als een niertransplantatie goed kunt doorstaan. Daarnaast wordt gekeken naar eventuele infectiebronnen, zoals urineweginfecties of gebitsinfecties. Dit is nodig omdat u na een niertransplantatie medicijnen moet innemen om afstoting te voorkomen. Door deze medicijnen wordt uw afweer tegen infecties verminderd.

Vorbereidingen

Het grootste gedeelte van de onderzoeken is standaard. Een aantal onderzoeken is echter op indicatie en afhankelijk van het gekozen transplantatiecentrum, uw specifieke gezondheidssituatie en uw medische voorgeschiedenis.

1. Laboratoriumonderzoek

Bloedafname voor onderzoek

Dit is o.a. om aan te tonen of uit te sluiten dat u bepaalde virusinfecties hebt doorgemaakt. Deze virussen kunnen na een transplantatie ziekteverschijnselen geven als gevolg van het gebruik van afweerremmers. Er wordt er eerst een bloedafname uitgevoerd om de aanwezigheid van antistoffen tegen o.a. het hepatitis B-virus te meten. Deze bloedtest bepaalt de zogenaamde titerwaarde, die aangeeft hoeveel antistoffen er in het bloed aanwezig zijn. Wanneer de titerwaarde minder dan 3,1 IU/L is, betekent dit dat de persoon onvoldoende bescherming heeft tegen het virus. In dat geval wordt er gestart met het vaccinatieprogramma om het immuunsysteem te stimuleren en u een adequate bescherming te bieden tegen Hepatitis B. Bloedafname kan bij een afnamepost in uw buurt of in het ETZ ziekenhuis. Het labformulier voor LMMI dient u op papier mee te nemen. Deze wordt overhandigd tijdens de voorlichting.

Urine kweek (als u nog urine produceert)

Uw urine wordt gecontroleerd om eiwit- of bloedverlies, de hydratatie en elektrolytenbalans te beoordelen en mogelijke urineweginfecties op te sporen.

Ontlasting onderzoek (55-75 jaar)

Indien niet meegedaan aan het bevolkingsonderzoek voor darmkanker. Krijgt u een potje mee waarin u ontlasting verzamelt voor onderzoek. Als de ontlasting niet direct ingeleverd kan worden, moet het potje gekoeld bewaard worden. Als wel meegedaan aan het bevolkingsonderzoek kan de uitslag opgevraagd worden bij uw huisarts.

Cervixuitstrijkje (Voor vrouwen 30-60 jaar)

Indien niet meegedaan aan het bevolkingsonderzoek voor cervixcarcinoom (baarmoederhalskanker) cervixuitstrijkje via huisarts laten verrichten. Indien wel meegedaan aan het bevolkingsonderzoek kan de uitslag opgevraagd worden bij uw huisarts.

2. Beeldvormend onderzoek

Op afdeling Radiologie (route 72) worden op afspraak diverse röntgenfoto's gemaakt, zoals:

- Een röntgenfoto van de longen (X-thorax)
- (Voor vrouwen 50-75 jaar) een röntgenfoto van uw borst (X-mammografie) Indien u niet hebt meegedaan aan het bevolkingsonderzoek voor mamma-carcinoom (borstkanker). Indien u wel hebt meegedaan aan het bevolkingsonderzoek kan de uitslag opgevraagd worden bij uw huisarts.

Aanvullende (röntgen) onderzoeken op indicatie:

- CT van uw buik (met of zonder contrast). Er wordt o.a. gekeken naar de bouw van uw lichaam, verkalkingen en de toegankelijkheid van de bloedvaten.
- Echo van uw buik. Er wordt gekeken naar mogelijke galstenen, grootte van uw lever en de grootte van de eigen nieren (bijvoorbeeld bij cystenieren/levercysten).
- CT scan van uw vaten. Er wordt gekeken naar stenose en toegankelijkheid van uw bloedvaten.

Op polikliniek Cardiologie (route 56) wordt een electrocardiografie (ECG ofwel 'hartfilmpje') gemaakt; een afspraak maken is niet nodig. U kunt zelf naar polikliniek Cardiologie gaan om een ECG te laten maken.

3. Tandarts

Uw tandarts moet een sanering verklaring opstellen. Dit is nodig omdat u na een niertransplantatie medicijnen moet innemen om afstoting te voorkomen. Door deze medicijnen wordt uw afweer tegen infecties verminderd. Vaak gebeurt dit met een röntgenfoto van het gebit (OPG) om mogelijke infectiebronnen van gebit/kaak op te sporen. Soms is er een behandeling nodig voordat de tandarts uw gebit als infectie vrij kan beschouwen.

4. Psychosociale Screening

U wordt door de medisch maatschappelijk werker uitgenodigd voor een gesprek waarbij nader onderzoek wordt gedaan naar psychosociale aandachtspunten ter voorbereiding op uw transplantatie.

5. Verwijzingen overige specialismen

- **Consult cardioloog.** Als u momenteel of in het verleden hartproblemen, hartklachten of vaatproblematieken hebt gehad, dan is voor de transplantatie nog een consult bij de cardioloog nodig. Indien nodig regelt de cardioloog aanvullend onderzoek.

- **Consult longziekten.** Als u momenteel of in het verleden klachten hebt gehad van de luchtwegen, dan heeft u voor de transplantatie een afspraak bij de longarts. De eventueel uit te voeren onderzoeken worden afgesproken in overleg met de longarts.
- **Consult urologie.** Als u momenteel of in het verleden klachten van de blaas of van de urinewegen hebt gehad, heeft u voor de transplantatie een afspraak bij de uroloog. De uit te voeren onderzoeken worden afgesproken in overleg met de uroloog.

Nierteam aan huis (NTAH)

Het is mogelijk om het NierTeam Aan Huis in te schakelen. Als u interesse heeft kunt u dit melden bij de transplantatieverpleegkundigen of de nierfalenverpleegkundigen. Zij kunnen u hierover verder informeren.

Afspraak bij transplantatiecentrum

Nadat alle onderzoeken binnen het ETZ afgerond zijn volgt een poliklinische afspraak in het transplantatiecentrum. Tijdens dit bezoek worden uw vragen over niertransplantatie besproken. Tevens wordt nagegaan of u voldoende gezond bent om de operatie te ondergaan en of de medicijnen die u na de transplantatie moet innemen extra risico's voor u kunnen betekenen. Het kan zijn dat er naar aanleiding van dit bezoek nog een aantal aanvullende onderzoeken moeten worden uitgevoerd. De transplantatiearts stuurt de resultaten naar uw behandelend nefroloog.

Vervoer

U kunt contact opnemen met uw zorgverzekeraar hoe de vergoeding van het vervoer van en naar het transplantatiecentrum geregeld is. Dit is per zorgverzekeraar verschillend.

Als er een taximachtiging nodig is, kan de secretaresse van de Dialyseafdeling deze, op uw verzoek, invullen.

De wachtlijst

Pas als alle onderzoeken zijn afgerond met een positieve uitslag, bent u transplantabel en zal, indien u voor postmortale donatie (overleden donor) gaat, uw nefroloog u op de transplantatiewachtlijst zetten. Dat wil zeggen dat u wordt opgeroepen zodra er een geschikte nier beschikbaar is. De codes waarmee u op de wachtlijst komt te staan heten urgenties. Deze urgenties tellen mee voor het aantal punten dat men krijgt. Er wordt gewerkt met diverse urgenties, waarvan urgentie T en NT de meest voorkomende zijn:

Urgentie T

U bent Transplantabel. Dit is de normale code voor een patiënt die is aangemeld. Dit betekent dat u getransplanteerd kunt worden zodra er een geschikte nier voor u beschikbaar is.

Urgentie NT

NT betekent dat u tijdelijk Niet Transplantabel bent, bijvoorbeeld wegens ziekte, operatie of omdat de vooronderzoeken nog niet klaar zijn. Dit betekent niet dat u na herstel weer helemaal onderaan op de wachtlijst wordt geplaatst. De puntentelling loopt gewoon door, uw status op de lijst wordt tijdelijk van T naar NT gewijzigd.

Gezien de wachttijden voor een niertransplantatie is het vaak noodzakelijk enkele onderzoeken na enige tijd te herhalen om zeker te weten dat er zich geen belangrijke veranderingen in uw situatie hebben voorgedaan tijdens de wachttijd. Als er nieuwe klachten ontstaan, is het verstandig om dit met uw behandelend nefroloog te bespreken zodat deze eventueel extra onderzoek kan laten verrichten.

Alle aanvullende onderzoeken vinden zoveel mogelijk plaats in het ETZ. Het ETZ heeft geen samenwerkingsverband met buitenlandse ziekenhuizen (bijvoorbeeld Antwerpen).

Bovenstaande wachtlijst is niet van toepassing indien er een levende donateur in beeld is. Bij een niertransplantatie met een levende donor wordt de operatie zorgvuldig gepland na goedkeuring van zowel de ontvanger als de donor, op basis van medische evaluaties. De operatie wordt gelijktijdig uitgevoerd voor beide partijen, afhankelijk van de medische situatie en de beschikbaarheid van het transplantatiecentrum. De datum van de operatie wordt vastgesteld zodra alle goedkeuringen zijn verkregen. Na de ingreep volgen nazorg en herstel, waarbij zowel de donor als de ontvanger onder medisch toezicht blijven.

Oproep voor een postmortale niertransplantatie

U kunt dag en nacht worden opgeroepen voor een niertransplantatie. Zorg ervoor dat u ook 's nachts bereikbaar bent. Geef ook de gegevens van familieleden of enkele burens door.

Wanneer u voor langere tijd van huis bent, moet u afdeling dialyse hiervan op de hoogte stellen en zorg ervoor dat u in geval van een oproep snel terug kunt keren. Bent u buiten Nederland of kunt u niet binnen een bepaalde tijd terug keren (binnen 2 uur in het transplantatie ziekenhuis) wordt u gedurende die (vakantie) tijd op NT gezet.

Omdat er maar korte tijd mag verstrijken tussen de uitnamen van de nier bij de donor en de transplantatie moet de operatie op korte termijn plaatsvinden. De oproep dat er een nier beschikbaar is, komt altijd onverwacht. Zodra u telefonisch opgeroepen bent door de nefroloog blijft u nuchter: niets eten, drinken en niet roken.

De nefroloog vraagt u om onmiddellijk, maar rustig naar het transplantatiecentrum te gaan of naar afdeling Dialyse te komen als er nog een dialysebehandeling nodig is.

Kruisproef

Na de oproep volgt in het transplantatiecentrum een kruisproef, waarbij men het bloed van de donor samenvoegt met het bloed van u (de ontvanger). Op deze manier kan vastgesteld worden of u antistoffen heeft tegen de weefseigenschappen van de donor. Als dat het geval is, gaat de transplantatie niet door. Het risico van een vroegtijdige, onbehandelbare afstoting van de donornier is dan zeer groot (de testuitslag noemt men dan positief).

Meer informatie

Meer informatie kunt u vinden op de websites van het transplantatiecentrum.

U vindt ook informatie over niertransplantaties in het Zorgboek van de Nierstichting.

Tot slot

Als u na het lezen van deze informatie nog vragen hebt, kunt u deze tijdens de openingstijden stellen aan de transplantatie dialyseverpleegkundigen, secretaresse van afdeling Dialyse of nierfalenverpleegkundige.

Belangrijke telefoonnummers

ETZ (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis): (013) 221 00 00

Locatie ETZ Elisabeth

Afdeling Dialyse: (013) 221 29 10

Route 10

Nierfalenverpleegkundigen (via secretaresse): (013) 221 29 10
niertransplantatievoorbereiding@etz.nl

Voor meer informatie: zie onze website www.etz.nl of download de Patiënt Journey App en scan de QR-code voor directe toegang tot de Patiënt Journey App.

